НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ

імені адмірала Макарова

Кораблебудівний навчально-науковий інститут

Кафедра екології та природоохоронних технологій

Код РПНД _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Слободян С. О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Організація екологічної діяльності підприємств, проектування та розробка дозвільної документації

Organization of enterprise environmental performance, design and development of authorization documents

рівень вищої освіти магістр

тип дисципліни вільного вибору студента

мова викладання українська

Миколаїв, 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація екологічної діяльності підприємств, проектування та розробка дозвільної документації» розрахована на слухачів, які зацікавлені набуттям знань щодо організації екологічної діяльності на підприємствах різних галузей, та набуттям вмінь з проектування та розробки необхідної документації для отримання дозволів на здійснення діяльності з урахуванням вимог екологічного законодавства

"20" 12 2021 року. – 16 с.

Розробник: Магась Наталія Іванівна, канд. техн. наук, доцент.

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Організація екологічної діяльності підприємств, проектування та розробка дозвільної документації» розглянуто на засіданні кафедри екології та природоохоронних технологій

Протокол від № 6 від "20" 12 2021 року.

Завідувач кафедри _____ Трохименко Г.Г.

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Організація екологічної діяльності підприємств, проектування та розробка дозвільної документації» розглянуто Навчально-методичною радою Кораблебудівного навчально-наукового інституту

Протокол від № 3 від "20" 12 2021 року.

Голова _____ Бондаренко О. В.

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни
погоджено з навчальним відділом
Начальник відділу _____ Лабарткава А.В.

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація екологічної діяльності підприємств, проектування та розробка дозвільної документації» затверджена Навчально-методичною радою НУК

Протокол від № 1 від "26" 01 2022 року.

Голова _____ Трушляков Є.І.

© НУК, 2021 рік

Зміст

Вступ..... 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....5
3. Передумови для вивчення дисципліни..... 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни.....6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування.....11
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....11
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....14
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна 15
10. Рекомендовані джерела інформації.....15

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація екологічної діяльності підприємств, проектування та розробка дозвільної документації» розрахована на слухачів другого (магістерського) рівня та входить до переліку курсів вільного вибору студента

Анотація

Правовий порядок здійснення господарської діяльності в Україні ґрунтується на обов'язковому дотриманні вимог чинного законодавства та виконанні суб'єктом господарювання обов'язків – не завдавати шкоди навколишньому середовищу та не порушувати права та законні інтереси громадян і їх об'єднань, інших суб'єктів господарювання, установ, організацій та органів місцевого самоврядування і держави. Саме тому, будь-яка юридична особа або підприємець повинні бути зацікавлені в організації роботи з дотримання екологічної безпеки під час здійснення ними своєї господарської та іншої діяльності.

Метою навчального курсу є надати студентам знання про основні вимоги до організації діяльності суб'єктів господарювання у сфері екологічної безпеки та використання природних ресурсів, які здійснюються шляхом розробки та практичного виконання проектної, нормативно-дозвільної та внутрішньо-регламентної екологічної документації суб'єкта господарювання.

Вивчення курсу дасть змогу сформувати навики застосування екологічного законодавства на практиці, планування, організації, оформлення екологічної документації на підприємстві, розробки проектів та підготовки обгрунтовуючих документів для оцінки впливу на довкілля та отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, спеціальне водокористування, поводження з відходами, використання природних ресурсів.

Ключові слова: екологічна діяльність, екологічне законодавство, природні ресурси, вплив на довкілля.

Abstract

The program of the discipline " Organization of enterprise environmental performance, design and development of authorization documents" provides deepening of knowledge of modern achievements of national and international ecological legislation, formation of skills and application of ecological legislation in practice, realization of the rights and duties as a member of society, use of basic principles and components of ecological management.

Keywords: ecological activity, environmental law, natural resources, influence on length.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів -5</td><td rowspan="3"></td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів –1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 3</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Електронний адрес РПНД на сайті Університету</td><td rowspan="8"></td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин - 150</td><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4

самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="5">Освітній рівень: другий (магістерський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: немає</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: письмова</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Організація екологічної діяльності підприємств, проектування та розробка дозвільної документації» є формування у студентів таких компетентностей:

– здатність реалізувати свої екологічні права і обов'язки як члена суспільства, знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства;

– здатність управляти стратегічним розвитком підприємства та команди в процесі здійснення професійної діяльності з урахуванням вимог та стандартів у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування;

– здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності;

– здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування;

– здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину і самостійно розробляти екологічні проекти на підприємствах різних галузей.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Знання та навички з «Організація екологічної діяльності підприємств, проектування та розробка дозвільної документації» допоможуть при виконанні кваліфікаційних (магістерських) робіт, а також для наступної практичної роботи на підприємствах.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

– демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами;

– демонструвати здатність до організації екологічної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів;

– уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об’єктів та господарської діяльності на довкілля, оцінювати екологічні ризики;

– вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов;

– володіти основами еколого-інженерного проектування та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Організація екологічної діяльність підприємств

Змістовий модуль 1. Організаційні основи екологічної діяльності підприємств

Тема 1. Екологічні правовідносини, їх особливості, види і зміст. Нормативно-правове регулювання екологічної діяльності підприємств. Шляхи реалізації екологічних прав громадян та суб'єктів господарювання, їх екологічні обов’язки [1], [13] стор. 9-30, 41-45; [15] стор. 25-37, [16] стор. 7-30; [17] стор. 6-42

Тема 2. Система і компетенції органів управління та контролю в галузі екології, їхня взаємодія з суб’єктами господарювання [1], [13] стор. 25-30; [14] стор. 12-137, [18] стор. 48-52

Тема 3. Основні напрями та складові економічного механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища суб'єктів господарювання. Види, зміст, підстави і умови правової відповідальності суб'єктів господарювання за екологічні правопорушення [10], [13] стор. 45-55; [15] стор. 107-116, 128-144, 178-223, [17] стор. 556-608 [18] стор. 147-169

Змістовий модуль 2. Організація діяльності суб'єктів господарювання у сфері екологічної безпеки та використання природних ресурсів

Тема 4. Особливості права власності на природні ресурси і комплекси та права природокористування суб'єктами господарювання. Особливості правового регулювання використання надр. Правовий статус надрокористувачів [1-4], [13] стор. 30-41, 64-68; [17] стор. 517-556, [18] стор. 53-68

Тема 5. Особливості правового регулювання використання земель суб'єктами господарювання. Програма виробничого контролю стану ґрунтів, охорона земель [4], [13] стор. 55-59; [17] стор. 427-517, [18] стор. 43-53

Тема 6. Особливості правового регулювання охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів суб'єктами господарювання. Програма виробничого контролю стану підземних і поверхневих вод [2], [13] стор. 59-64; [17] стор. 388-427, [18] стор. 53-68, дод. [6] стор. 91-99, 75-90

Тема 7. Особливості організації діяльності підприємств з дотриманням вимог правового регулювання використання рослинного та тваринного світу, територій та об’єктів природно-заповідного фонду України [13] стор. 68-85; [17] стор. 608-738, [18] стор. 92-106

Тема 8. Правове регулювання використання атмосферного повітря. Інвентаризація викидів забруднюючих речовин. Програма виробничого контролю викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на підприємстві [3], [13] стор. 86-90; [17] стор. 114-189, [18] стор. 68-91, дод. [6] стор. 61-71, 75-90

Тема 9. Організація діяльності суб'єктів господарювання у сфері поводження з відходами. Алгоритм проведення інвертаризації та паспортизація відходів [7], [13] стор. 86-90, [17] стор. 190-337, [18] стор. 107-141

Змістовий модуль 3. Контроль і аналіз ефективності екологічної діяльності суб'єктів господарювання

Тема 10. Ідентифікація екологічно небезпечних підприємств та оцінка ступеня ризику від провадження господарської діяльності [11, 12], [15] стор. 119-130, [17] стор. 61-113

Тема 11. Правові та організаційні основи функціонування дозвільної системи. Перелік дозвільних документів екологічного характеру для суб'єктів господарювання [8], [15] стор. 149-160, [17] стор. 96-113

Тема 12. Порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів [8], [15] стор. 149-160, [17] стор. 96-113

Тема 13. Методологічні та практичні етапи організації та проведення статистичного спостереження щодо екологічної діяльності суб’єктів господарювання. Інструментарій і програма статистичного спостереження (моніторингу) [15] стор. 95-103

Тема 14. Основні принципи організації та проведення екологічного контролю та нагляду. Повноваження та обов’язки органу державного нагляду (контролю) [11, 12], [15] стор. 134-145, дод. [6] стор. 8-39

Тема 15. Правовий статус суб’єкта господарювання при здійсненні державного нагляду (контролю) [11, 12], [15] стор. 134-145, дод. [6] стор. 48-60

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1. Організація екологічної діяльність підприємств										
Змістовий модуль 1. Організаційні основи екологічної діяльності підприємств										
Тема 1. Екологічні правовідносини, їх особливості, види і зміст. Нормативно-правове регулювання екологічної діяльності підприємств Шляхи реалізації екологічних прав громадян та суб'єктів господарювання, їх екологічні обов'язки	10	2	2		6	10	1			9
Тема 2. Система і компетенції органів управління в галузі екології, їхня взаємодія з суб'єктами господарювання	10	2	2		6	10		1		9
Тема 3. Основні напрями та складові економічного механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища суб'єктів господарювання. Види, зміст, підстави і умови правової відповідальності суб'єктів господарювання за екологічні правопорушення	10	2	2		6	10	1			9
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6		18	30	2	1		27
Змістовий модуль 2. Організація діяльності суб'єктів господарювання у сфері екологічної безпеки та використання природних ресурсів										
Тема 4. Особливості права власності на природні ресурси і комплекси та права природокористування суб'єктами господарювання. Особливості правового регулювання використання надр. Правовий статус надрокористувачів	10	2	2		6	10	0,5	0,5		9
Тема 5. Особливості правового регулювання використання земель суб'єктами господарювання. Програма виробничого контролю стану ґрунтів, охорона земель	11	2	2		7	10	0,5	0,5		9
Тема 6. Особливості правового регулювання охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів суб'єктами господарювання. Програма виробничого контролю стану підземних і поверхневих вод	16	2	4		10	10		0,5		9,5

1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Тема 7. Особливості організації діяльності підприємств з дотриманням вимог правового регулювання використання рослинного та тваринного світу, територій та об’єктів природно-заповідного фонду України	6	2			4	10	0,5	0,5		9
Тема 8. Правове регулювання використання атмосферного повітря. Інвентаризація викидів забруднюючих речовин. Програма виробничого контролю викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на підприємстві	16	2	4		10	10		0,5		9,5
Тема 9. Організація діяльності суб'єктів господарювання у сфері поводження з відходами. Алгоритм проведення інвертаризації та паспортизація відходів	16	2	4		10	10	0,5	0,5		9
Разом за змістовим модулем 2	75	12	16		47	60	2	3		45
Змістовий модуль 3. Контроль і аналіз ефективності екологічної діяльності суб'єктів господарювання										
Тема 10. Ідентифікація екологічно небезпечних підприємств та оцінка ступеня ризику від провадження господарської діяльності	9	2	2		5	10	0,5	0,5		9
Тема 11. Правові та організаційні основи функціонування дозвільної системи. Перелік дозвільних документів екологічного характеру для суб'єктів господарювання	9	2	2		5	10	0,5	0,5		9
Тема 12. Порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів	4	2			2	10		0,5		9,5
Тема 13. Методологічні та практичні етапи організації та проведення статистичного спостереження щодо екологічної діяльності суб’єктів господарювання. Інструментарій і програма статистичного спостереження (моніторингу)	9	2	2		5	10	0,5	0,5		9
Тема 14. Основні принципи організації та проведення екологічного контролю та нагляду. Повноваження та обов’язки органу державного нагляду (контролю)	7	2	1		4	10				10
Тема 15. Правовий статус суб’єкта господарювання при здійсненні державного нагляду (контролю)	7	2	1		4	10	0,5			9,5
Разом за змістовим модулем 3	45	12	8		25	60	2	2		46
Разом за курсом	**150**	**30**	**30**		**90**	**150**	**6**	**6**		**138**

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1	Нормативно-правова база екологічної діяльності субєктів господарювання. Розробка посадової інструкції еколога підприємства	2	0,5
2	Комплексний аналіз екологічних аспектів діяльності підприємства. Планування екологічної діяльності	2	0,5
3	Аналіз підстав застосування заходів впливу до підприємств у разі порушення вимог екологічного законодавства	2	0,5
4	Вивчення процедури отримання спеціальних дозволів на користування надрами. Розробка обгрунтовуючих документів на отримання дозволів.	2	0,5
5	Організація діяльності підприємства з дотриманням вимог охорони грунтів. Контроль стану ґрунтів.	2	0,5
6	Організація водоохоронної діяльності підприємства. Перелік документів еколога у сфері охорони водних ресурсів. Складання програми моніторингу	2	0,5
7	Розробка та оформлення документів на спеціальне водокористування	2	0,5
8	Організація діяльності суб’єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з викидами забруднюючих речовин у атмосферне повітря. Складання програми моніторингу	2	0,5
9	Порядок розробки Звітів з інвентаризації викидів та Документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря	2	0,5
10-11	Організаційні заходи забезпечення природоохоронних вимог суб’єктами господарювання, діяльність яких пов'язана з утворенням відходів	4	0,5
12	Оцінка ступеня ризику від провадження господарської діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів	2	0,5
13	Порядок розробки та підготовка документації для отримання висновку з оцінки впливу господарської діяльності на довкілля	2	0,5
14	Статистичне спостереження щодо екологічної діяльності суб’єктів господарювання	2	
15	Планування та розробка природоохоронних заходів суб’єктами господарювання	2	
Всього		30	6

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекційних занять	15	8
2	Підготовка до практичних робіт	30	10
3	Підготовка до МКР	30	90
4	Підготовка до заліку	15	30
Всього		90	138

Індивідуальне науково дослідне завдання

Навчальним планом при вивченні дисципліни «Організація екологічної діяльності підприємств, проектування та розробка дозвільної документації» виконання індивідуального науково-дослідного завдання не передбачено.

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

При викладанні дисципліни «Організація екологічної діяльності підприємств, проектування та розробка дозвільної документації» використовуються наступні методи навчання:

– пояснювально-ілюстративний метод – повідомлення готової інформації різними засобами (словесними, наочними, практичними) та усвідомлення і запам'ятовування цієї інформації здобувачами;

– проблемного викладу – постановка викладачем перед здобувачами проблеми і визначення шляхів її розв'язання з приховуванням можливих пізнавальних суперечностей;

– частково-пошуковий – метод, за якого певні елементи знань повідомляє викладач, а частину здобувачі здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання;

– дослідницький – творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання здобувачів є:

- практичні роботи (семінари);
- модульні контрольні роботи;
- залік (тести)

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю (практичні роботи та модульні контрольні роботи) і оцінки з іспиту. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 70 балів. Під компонентом проміжних оцінок

розуміються поточні оцінки протягом семестру за виконання практичних робіт та модульних контрольних робіт.

Питома вага заліку в загальній системі оцінок складає 30 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, а також у кінці кожного змістового модуля у вигляді модульної контрольної роботи.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Виконання практичних робіт

Практична робота		**Критерії оцінювання**
Денна форма	Заочна форма	
3	4	Робота виконана у встановлений термін. Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки Звіт відповідає встановленим вимогам.
2	2	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована. Звіт відповідає встановленим вимогам
1	1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	0	Студент не дає відповіді.
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: *для денної та заочної форми − 45 балів (15 робіт по 3 бали)* *для заочної форми − 45 балів (11 робіт по 4 бали)*		

Поточний модульний контроль

Включає написання комплексної контрольної роботи (МКР) за кожним змістовим модулем, яка оцінюється у 5 балів (МКР1) та 10 балів (МКР 2, 3) і складається з таких компонентів:

Назва компоненту	**Бали**	**Критерії оцінювання**
МКР 1		
Тести (3 од)	3х1=3	З представлених 4 варіантів, потрібно підібрати правильну відповідь
Завдання середньої складності (1од)	1х2=2	Дати обґрунтовану письмову відповідь на запитання.
МКР 2, 3		
Тести (6 од)	6х1=6	З представлених 4 варіантів, потрібно підібрати правильну відповідь
Завдання середньої складності (2 од)	2х2=4	Дати обґрунтовану письмову відповідь на запитання.

Завдання середньої складності

Бали	Критерії оцінювання
2	Студент надав правильну, повну, логічну відповідь, яка містить аналіз, систематизацію, узагальнення
1	Студент надав відповідь, яка має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовується невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді та не виконує завдання.

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	15х3 бали = 45 балів	11х4 бали = 45 балів
Поточний модульний контроль	1х5 бали= 5 бали 2х10 бали= 20 балів	1х5 бали= 5 бали 2х10 бали= 20 балів
Всього	**70**	**70**

Залік

Проводиться у письмовому вигляді, оцінюється в 30 балів, і складається з таких компонентів:

Назва компоненту	Бали	Критерії оцінювання
Тести (30 од)	30х1=30	З представлених 4 варіантів, потрібно підібрати правильну відповідь

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Вид роботи	Кількість балів	Кількість балів
1	2	3	4	3	4
ЗМ 1	Т1	Практична робота №1	3	Практична робота №1	4
	Т2	Практична робота №2	3	Практична робота №2	4
	Т3	Практична робота №3	3	Практична робота №3	4
ПМК 1		Завдання	Завдання	5	5
ЗМ 2	Т4	Практична робота №4	3	Практична робота №4	4
	Т5	Практична робота №5	3	Практична робота №5	4
	Т6	Практична робота №6	3	Практична робота №6	4
		Практична робота №7	3	Практична робота №7	4
	Т7,8	Практична робота №8,9	3 3	Практична робота №8,9	4
	Т9	Практична робота №10,11	3 3	Практична робота №10,11	4
ПМК 2		Завдання	Завдання	10	10
ЗМ 3	Т10	Практична робота №12	3	Практична робота №12	4
	Т11	Практична робота №13	3	Практична робота №13	4
	Т12				
	Т13	Практична робота №14	3	Практична робота №14	-
	Т14	Практична робота №15	3	Практична робота №15	-
	Т15		3		
ПМК 3		Завдання	Завдання	10	10
Підсумковий контроль		Залік	Залік	30	30
Сума			100	Сума	100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

У якості наочного матеріалу під час лекційних та практичних робіт використовуються слайди, засоби масової інформації, схеми, нормативно-правові акти та інша нормативна документація. Також при виконанні практичних робіт використовується програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, тестування).

Також студентам надається можливість отримати електронний варіант конспекту лекцій та всіх методичних розробок кафедри, користування бібліотечними фондами (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text
2. Водний кодекс України Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80
3. Кодекс України про надра Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80
4. Земельний кодекс України Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14
5. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2707-12
6. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19
7. Закон України «Про відходи» Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80
8. Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3392-17
9. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-16
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10
11. Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами, що підлягає ліцензуванню, та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством екології та природних ресурсів» від 28 листопада 2018 р. № 1006 Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1006-2018-%D0%BF
12. Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх господарської діяльності для

навколишнього природного середовища та періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю)» від 6 березня 2019 р. № 182 Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/182-2019-%D0%BF

13. Завгородня В.М. Екологічне право: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. 118с.

14. Шматько Г.В., Нікітін Ю.В. Екологія і організація природоохоронної діяльності: навчальний посібник. К.: Національна академія управління, 2005 р. 304 с

15. Сарапіна М.В., Андронов В.А., Артем'єв С.Р., Бригада О.В., Рибалова О.В. Забезпечення екологічної безпеки: підручник. Х.: НУЦЗУ, 2019. 246 с.

16. Самойленко Н. М. Райко Д.В., Аверченко В.І. Організація та управління в природоохоронній діяльності : навч. посіб. Харків : НТУ «ХПІ», Видавництво «Лідер», 2018. 174 с.

17. Методичний посібник для фахівців у сфері охорони навколишнього природного середовища. Краматорськ: 2017. 744 с.

18. Соколовський О., Кордубан В., Бойчук О. Методичні рекомендації по застосуванню нормативних актів з питань охорони навколишнього середовища: міський бюлетень №3. Тернопіль. Мальва-ОСО.2000. 172 с.

Допоміжна література

1. Каракаш І.І. та інш. Екологічне право України: підручник. О. : Фенікс, 2012. - 788 с.

2. Екологічне право України. Академічний курс : підручник. За заг. ред. Ю. С. Шемшученко. 2-ге вид. К. : Юрид. думка, 2008. 720 с.

3. Шуміло О.М., Бригадир І.В., Зуєв В.А. Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб. Харків, 2017. – 384 с.

4. Балюк Г.І., Краснова М.В., Шемшученко Ю.С. Екологічне право України. Академічний курс : підручник. Київ : Юрид. думка, 2008. – 856 с.

5. Гетьман А.П., Шульга М.В., Анісімова Г.В., Соколова А.К. Екологічне право України в запитаннях та відповідях : навч. посіб. Харків : Одіссей, 2008. – 480 с.

6. Нехорошков В.П. Природоохоронне інспектування: навчальний посібник. Одеська державна академія холоду. 2011 – 156 с.

7. Камінський А.І. Екологічне право України : навч. посіб. К,: Дакор, 2010.248с.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Міністерство захиту довкілля та природних ресурсів України: https://mepr.gov.ua/

2. Державна екологічна інспекція України: https://www.dei.gov.ua/posts/111